

IN MEMORIAM ANDREAE KUBINYI (1929. 01. 28. – 2007. 11. 09.)

Életének 78. évében eltávozott a magyar középkorkutatás vezető személyisége, a nagyszerű tudós, pedagógus és tudományszervező. Tartalmas, gazdag életpályát futott be, amellyel a magyar tudomány hírnevét öregbítette. Budapesten született, nagyhirű családból, felmenői között a magyar történelem jeles tagjai találhatók. 1939-47 között a Ciszterci Rend budai Szent Imre Gimnáziumában tanult, majd 1947-ben a Pázmány Péter Tudományegyetem történelem-latin szakán folytatta tanulmányait, emellett 1947-48-ban az Eötvös József Kollégium tagja volt. 1952-ben szerzett történelem-levéltár szakon diplomát, ezután rövid ideig a békéscsabai 5. Sz. Általános Iskolában tanított. 1952-54 között a Miskolci Állami Levéltárban dolgozott, 1954-től a Budapesti Történeti Múzeum munkatársa, és itt 1969-től 1978-ig a Középkori Osztály vezetője lett.

Már 1963-tól oktatott középkori és korai-középkori régészetet az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán. Ő alapította és 1994-ig vezette is a Középkori és Korai-középkori Régészeti Tanszéket. 1999-ben nyugdíjba vonult, majd 2001-től az ELTE professor emeritusaként tanított tovább. A Pázmány Péter Katolikus Egyetem, és a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kara is részesült kiváló oktatói munkájából.

Tudományos pályáján egyenletesen haladt előre. 1970-ben a történettudomány kandidátusa, 1986-ban a történettudomány doktora, 2001-ben a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja, 2007-ben pedig rendes tagja lett. Az MTA több bizottságában tevékenykedett, a Középkori Régészeti és az Egyháztörténeti Albizottság elnöke, a Várostörténeti Munkabizottság és a Művelődéstörténeti Bizottság társelnöke, A Magyar-Római Történeti Vegyesbizottság, a Régészeti és Történettudományi Bizottság tagja volt. Számos nemzetközi szervezet is tagjai sorába fogadta, így a Commission internationale pour l'histoire des villes, a Commission internationale pour l'histoire du sel, az

Österreichischer Arbeitskreis für Stadtgeschichtsforschung, és a Medium aevum quottidianum. A Századok, a Tanulmányok Budapest Múltjából, a Budapest Régiségei és az Acta Archaeologica szerkesztőbizottságában fontos tudományszervezői tevékenységet fejtett ki. Munkássága elismerését mutatja a Pro Civitate Austriae díj, a Szűcs Jenő díj, az Eötvös József koszorú és a Magyar Felsőoktatásért Emlékplakett.

Kutatási tevékenységét igényes publikációk fémjelzik. Túlzás nélkül elmondható, hogy az adott témára vonatkozó forrásokat és szakirodalmat teljesen és tökéletesen ismerte, műveit erre a szilárd alapra építette. Eredményei elsősorban a várostörténet, a középkori mindennapi élet, az anyagi kultúra, a Hunyadi- és a Jagelló-kor területén vitték előre a kutatást. A részadatokban gazdag mikrotörténeti elemzés és a szintézisalkotás egyaránt erősségei közé tartozott. Utóbbiak közül meg kell említeni a Budapest késő középkori történetét feldolgozó monográfiát, amely a hatkötetes Budapest története második kötetében látott napvilágot, a Mátyás királynak szentelt monográfiát és a Magyarország 1301–1526 közötti történetét bemutató kézikönyvet, amelyet Engel Pállal és Kristó Gyulával írt. Ez utóbbi a Miskolci Egyetemen is kötelező tananyag. Várostörténeti tanulmányaiból gazdag válogatást jelentetett meg, Városfejlődés és vásárhálózat a középkori Alföldön és az Alföld szélén címmel Szegeden, 2000-ben.

Tudományos pályája itt, a Miskolci Levéltárban kezdődött, egyik első tanulmányát 1963-ban, Miskolci jobbágy kérvények 1563-ból címmel írta, s kapcsolata később sem szakadt meg városunkkal. Nagy vállalkozásunk, a Miskolc története első kötetét ő szerkesztette, s abban alapvető tanulmányban tisztázta Miskolc helyét az ország középkori településhálózatában. Több dolgozattal tisztelte meg karunk kiadványát, a Studia Miskolcensia-t is. Miskolci kapcsolata legfontosabb elemének azonban a Bölcsészettudományi Karon töltött

éveit tartjuk. Karunk alapításától 1999-ig részt vállalt az oktató munkából, előadásokat, szemináriumokat tartott a középkori magyar történelemből. Munkássága elismeréseként a Miskolci Egyetem díszdoktorává avatta.

Nem őrizte féltékenyen roppant tudását, mindig szívesen segített a hozzá fordulóknak, kitűnő tanítványok egész sorát nevelte fel. Mint a történész szakma egyik legtiszteltebb tagjának érdemeit pályatársai két emlékkönyvvel ismerték el. A „Quasi liber et pictura” című a 70., az „Es tu scholaris” című pedig a 75. születésnapjára jelent meg.

Halála pótolhatatlan vesztesége a magyar- és a nemzetközi történettudománynak, és nekünk, miskolci tanítványainak, kollégáinak is.

Bessenyei József
Miskolci Egyetem
Középkori és Kora Újkori Magyar Történelem
Tanszék, 3515 Miskolc-Egyetemváros